

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Efter sidste flytning

Citation: Kierkegaard, Søren: "Efter sidste flytning", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 27*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2010 .
Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-p447-txt-shoot-id6131b586-3488-412e-b61e-e8c8b8b64462.pdf> (tilgået 05. maj 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 27

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

At Gjernings-Principet er eenfoldigere end Troes-Principet.

Idet jeg nævner »Gjerninger« hendrages Tanken til Katholicismen. For da ikke at misforstaaes, vil jeg bemærke, hvad dog maaskee ikke behøves og i ethvert Fald ikke burde behøves, at naturligviis Alt, hvad K. har hittet paa om Gjerningers Fortjenstlighed er ubetinget at forkaste.

Men saa siger jeg, at Gjernings-Principet er eenfoldigere end Troes-Principet. Og hvorfor?

Fordi Gjernings-Principet begynder med Begyndelsen, og begynder med hvad der er det Almdl. blandt os Msk; Troes-Principet begynder saa langt henne, at der i hver Generation ikke ere Mange, der komme saa vidt, saa dette Princip da maa blive reent meningsløst naar man vil udendvidere begynde dermed.

Gjernings-Principet begynder med Begyndelsen og med hvad der i Almdl. er det Sande, at vi derfor bør, ja, at det er os selv det Tjenligste at vi behandles som saadanne.

En Slyngel behandler man saaledes – ganske eenfoldigt – maa jeg see Dine Gjerninger. Naar han kommer, og vil forsikkre, at han i skjult Inderlighed er villig til at offre Alt, i skjult Inderlighed længes efter at sidde og synge Psalmer og faste i Klosterets Stilhed, medens han i synlig Udvorteshed tager Profiten og er første Cavaleer i Selskaberne: saa siger man til ham – dette er det Eenfoldige – nei, min gode Morten Fredriksen, Du maa have os undskyldt, vi siger, ligesom Hummer siger til Klister, da denne forsikkrer at han har Pengene: har De dem her, og da Klister svarer: jeg har dem just ikke her, saa svarer Hummer: ja (et meget langtrukken ja) ja, saa!: saaledes siger vi: maae vi see Gjerningerne. Ak, det gjøres os Msker saa saare fornødent!

O, kjere Luther! Er det dog ikke to ganske forskellige Ting: en Lærd, der efter at have anvendt sine tyve kraftfuldeste Aar (de Aar, i hvilke man vel egl. studerer) paa det meest anstrængte Studium, naar han i det 48de Aar staaende paa Videnskabens Høieste, dog ikke har fundet den Tilfredsstillelse han søgte, naar han nu pludseligt ligesom bragt til det Yderste og dermed til lige det Modsatte, lukker Bøgerne og siger: nei, det er dog ikke Videnskaben det kommer an paa – er dette ikke noget ganske Andet end naar en Vertshusholder, som just i det samme gik forbi og hørte den Lærde sige det (thi han boede i Stuen, Vinduerne stode aabne, og den Lærde sagde det meget høit, i Lidenskab) en Vertshusholder, der ikke engang kan skrive sit eget Navn, neppe læse det naar en Anden skriver: er det ikke noget ganske

a , tager hiint Udsagn som et Resultat

Andet, naar han nu gaaer sin Gang^a, og siger: det er ikke Videnskaben det kommer an paa.

Just den Optugtelse, som Luther havde gennemgaaet, og den var jo endog dreven indtil Overdrivelsens Yderste, just den afgiver jo Garantien for, at hvad han siger om sin Inderlighed kan være Sandhed. Dog er det uendeligt høit, og saaledes ikke det Eenfoldige, thi det er uendelig høit, at turde være saaledes sikker paa sin Inderlighed, at det at beholde det Jordiske ikke betyder, at man vil beholde, nei men at man vil gjøre noget endnu høiere end at bortgive det. Dog hvor der er saadanne Garantier, ja, det er en anden Sag, en saadan Mand veed hvad det er at give Afkald paa denne Verden, han har forsøgt det, han veed med sig selv og med Gud, at han kan gjøre det: ja, det er noget Andet.

Men er det dog ikke noget ganske Andet, naar En udenvidere vil begynde (ikke der hvor L. begyndte, thi L. var mange Aar iforveien ganske simplement begyndt med Begyndelsen, Gjerningerne) der, hvor, saa at sige, L. endte for at begynde den ny Begyndelse, denne nye Begyndelse, der, hvis den paa nogen Maade skal være sand, altid maa forudsætte at den simple Begyndelse er gaaet forud.

Og ligesom jeg da, hvis jeg var en Øltapper, der hverken kunde læse eller skrive, ligesom jeg da, fordi jeg var mig bevidst at jeg ikke havde de Forudsætninger, som hiin Lærde, hvilke Forudsætninger jo dog just var Det, der berettigede ham til at sige »Videnskaben er det ikke det kommer an paa« ikke vilde vove at tage det hen som et Resultat og sige det bag efter, saaledes vil jeg endnu meget mindre (thi denne Sag er langt vigtigere) tage det Lutherske hen som et Resultat, da jeg veed med mig selv, at jeg aldeles ikke er forsøgt i Det, der maatte kaldes den Forudsætning, som kan give det Lutherske Sandhed i mig.

Naar Evangeliet fordrer, at forsage denne Verden (at det skulde være noget Fortjenstligt staaer der Intet om i Evangeliet, det er en løgnagtig Opfindelse, men det er ogsaa en svingefuld Opfindelse, at man af Iver for at faae det indskærpet at det Fortjenstlige er et ugudeligt mskligt Paafund, faaer det glemt, at det at forsage denne Verden ganske bogstaveligen, er fordret i Evangeliet) saa er det det Eenfoldige: at gjøre det. Næst dette, er det det Eenfoldige, naar man ikke gjør det, da at tilstaae, at det er fordi man er for svag dertil, endnu for meget hænger ved denne Verden. Men det er uhyre høit, at beholde det, at erhverve det, og saa turde paastaae, at man er som Den, der ikke besidder det, at dog Fasteren, Asketen kun er et lavere Standpunkt.

#^[b]

[b] # Og er det ikke ogsaa saaledes det Eenfoldigere, at vi, i Betragtning af at vi ere som vi vistnok almindeligviis ere, paa vor Vei til Evigheden standses i eetvæk af det controllerende Spørgsmaal om Gjerningerne, istedenfor at faae Lov til at vandre afsted som

var hver af os en saadan Heros, der sig
betræffende tør troe paa dette uendelig Høie: i
skjult Inderlighed o: s: v: Og er det dog ikke egl.
derfor, at man er lidt bange for Gjærnings-
Principet, fordi det vil forhindre os - o, men i
Sandhed er det jo dog just det Farlige, om vi faae
Lov dertil - vil forhindre os i aldeles uforstyrrede
at indbilde os selv allehaande betræffende vor
Inderlighed, medens vi uforstyrrede leve for det
Jordiske.

Det er ikke min Agt, hvis jeg ellers formaaede det, at
foranledige Nogen til at forsøge sig i bogstaveligen at
forsage Alt, nei, jeg ønsker blot at bidrage til, at vi ved
Tilstaaelser maatte om muligt komme i Forhold til
Sandheden, jeg holder paa N° 2, dette Eenfoldige: at
naar man ikke gjør det, saa tilstaaer man, at det er
fordi man ikke har Kraft dertil, er for svag, hænger for
meget ved det Jordiske.

Til uendelig dyr Priis købte L. et taknemligt Vilkaar:
uendelig høi Priis; thi saadan Frygt og Bæven og
Anfægtelse er jo rædsom dyrt; et taknemligt Vilkaar,
forsaavidt Verdsligheden^c med aabne Arme toge imod
ham som den Velkomneste. Til langt billigere Priis kan
vistnok den købe, hvis Opgave det bliver at bringe
den christelige Fordring i Erindring; til langt billigere
Priis, thi han behøver ikke saaledes at være forsøgt i
Anfægtelse; men saa faaer han igjen det
utaknemligere Vilkaar, at han ikke vil være saaledes
velkommen, at man, uagtet dette dog nok er en
Misforstaaelse, vil ansee dette for Strenghed, medens
det kun er, hvad ethvert Msk, der ikke indbilder sig og
vil lade sig indbilde at han er en Heros, maa ønske sig.

c (om dette end var en Misforstaaelse)